

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2022
9. volební období

31.

USNESENÍ
výboru pro životní prostředí
z 6. schůze
dne 30. března 2022

k dokumentu EU: Návrh nařízení EP a Rady o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942, COM(2021) 805 final, 15063/21

Po úvodním slově náměstka ministra průmyslu a obchodu Ing. et Ing. Reného Neděly, zpravodajské zprávě posl. Ing. Václava Krále a po rozpravě

výbor pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

- I. **b e r e n a v ě d o m í** Návrh nařízení EP a Rady o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942, COM(2021) 805 final, 15063/21;
- II. **p o d p o r u j e** pozici vlády ČR, která návrh nařízení obecně akceptuje, má ale zásadní výhrady k některým ustanovením;
- III. **k o n s t a t u j e**, že řada subjektů působících v energetickém sektoru v České republice na detekci a snižování emisí metanu již pracuje prostřednictvím povinných i dobrovolných programů;
- IV. **p o ž a d u j e**, aby se nařízení striktně vztahovalo pouze na oblast působnosti explicitně uvedenou v článku 1. Takto specifikované oblasti působnosti je nutné důsledně uzpůsobit obsah všech článků nařízení, aby nebyl možný implicitní výklad, že se nařízení týká i zařízení konečných zákazníků;
- V. **n a v r h u j e** upravit harmonogram pro zavádění povinností týkajících se reportingu emisí tak, aby dotčení provozovatelé měli dostatek času na přípravu a realizaci stanovených opatření, včetně zajištění nezbytných úprav IT systémů nebo nákupu vybavení či služeb;
- VI. **p o v a ž u j e** navrženou frekvenci kontrol úniků metanu v ropném a plynárenském sektoru každé tři měsíce jednotně pro všechny druhy a povahy zařízení, bez rozlišení jejich tlakové úrovně, významu a zejména jejich technického stavu (čl. 14) za nepřiměřenou. Jednalo by se o návrat zpět k systému preventivní údržby, který je překonaný a značně neefektivní. Frekvenci detekce úniků metanu určují provozovatelé na základě technického stavu majetku, četnosti poruch a řady dalších sledovaných parametrů. To umožňuje provádět častěji kontroly na zařízeních, která jsou v horším technickém stavu a tím se nákladově efektivním způsobem minimalizují úniky metanu;

- VII. **n e s o u h l a s í** s povinností instalovat zařízení pro měření na všech neaktivních vrtech. Pro měření emisí metanu by na vrtu muselo být instalováno elektrické čidlo/čidla a zdroj energie, což zvyšuje nebezpečí výbuchu a ohrožuje bezpečnost osob provádějících měření a údržbu zařízení pro měření metanu (článek 18);
- VIII. **u p o z o r ň u j e**, že praktické zkušenosti z provozu povrchových dolů ukazují, že přímé měření emisí plynů z těžby případně úpravy uhlí je díky proměnlivým atmosférickým podmínkám prakticky nemožné a jejich výsledná kvantifikace metodicky neuchopitelná (čl. 20). Četnost čtvrtletního stanovení emisních faktorů provozovatelem dolu je z provozního hlediska nereálná;
- IX. **d o m n í v á s e**, že do textu nařízení by měl být zahrnut důlní plyn a měla by být rozšířena zmírňující opatření v tom smyslu, že pokud to jeho kvalitativní parametry umožní, bude moci být důlní plyn využíván na místě nebo uváděn na trh a toto nebude považováno za emise;
- X. **d o s p ě l k n á z o r u**, že návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o snižování emisí metanu v energetice a o změně nařízení (EU) 2019/942 je v rozporu se zásadou subsidiarity ve smyslu čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii z následujících důvodů:
- Evropská komise nepředložila studie dopadů na jednotlivé členské státy, čímž neumožnila národním parlamentům plně posoudit všechny důsledky návrhu i z hlediska dodržení zásady subsidiarity;
 - v důsledku toho Komise nedoložila, že navrhované řešení v čl. 14, 18, 20 jsou reálně dosažitelné v přiměřeném čase a za přiměřených nákladů pro jednotlivé členské státy, a neprokázala tak skutečnou přidanou hodnotu zvoleného způsobu jednání na úrovni EU;
- XI. **p o v ě ř u j e** předsedkyni výboru, aby o tomto usnesení informovala předsedu výboru pro evropské záležitosti.

Ing. Josef BERNARD v. r.
ověřovatel

Ing. Václav KRÁL v. r.
zpravodaj

Ing. Jana KRUTÁKOVÁ v. r.
předsedkyně

Fit for 55 II.

Informační podklad k:

- návrhu směrnice o energetické náročnosti budov;
- návrhu nařízení o snižování emisí metanu v odvětví energetiky;
- návrhu nařízení o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a
- návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem

NÁVRH SMĚRNICE

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické náročnosti budov
(přepřacované znění)

COM(2021) 802 final, kód Rady 15088/21

Interinstitucionální spis 2021/0426/COD

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o snižování emisí metanu v
odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942

COM(2021) 805 final, kód Rady 15063/21

Interinstitucionální spis 2021/0423/COD

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s plyny
z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem (přepřacované znění)

COM(2021) 804 final, kód Rady 15096/21

Interinstitucionální spis 2021/0424/COD

NÁVRH NAŘÍZENÍ/SMĚRNICE

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem
COM(2021) 803 final, kód Rady 15111/21
Interinstitucionální spis 2021/0425/COD

- **Právní základ:**
Článek 194 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
15. a 16. 12. 2021
- **Datum projednání ve VEZ:**
18. 1. 2022 (1. kolo)
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžná stanoviska vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datovaná dnem 14. 2. 2022 (kromě stanoviska vlády k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické náročnosti budov, to je datováno 8. 2. 2022), doručená do výboru pro evropské záležitosti dne 23. 2. 2022 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Bude doplněno po jednání výboru.
- **Odůvodnění a předmět:**

[Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické náročnosti budov](#) (přepracované znění – dále jen „návrh směrnice o energetické náročnosti budov“) se zaměřuje na snížení emisí skleníkových plynů z budov, snížení konečné spotřeby energie do roku 2030 a stanovení dlouhodobé vize pro budovy k dosažení klimatické neutrality v celé EU do roku 2050.

[Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení \(EU\) 2019/942](#) (dále jen „návrh nařízení o snižování emisí metanu“) obsahuje soubor opatření, která mají zajistit snížení emisí metanu. Stanovuje pravidla pro přesné měření, vykazování a ověřování emisí metanu v odvětví energetiky v Unii, jakož i pro snižování těchto emisí. Tento návrh také stanovuje pravidla pro nástroje zajišťující transparentnost emisí metanu z dovozu fosilní energie do Unie.

[Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem](#) (přepracované znění – dále jen „návrh nařízení o vnitřním trhu s plyny“) a [návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem](#) (dále jen „návrh směrnice o pravidlech pro

vnitřní trh s plyny“) vytvářejí podmínky pro přechod z využívání fosilního zemního plynu na obnovitelné a nízkouhlíkové plyny, zejména biometan a vodík, čímž by měly zajistit vyšší odolnost celé plynárenské soustavy.

Komise v roce 2019 ve sdělení [Zelená dohoda pro Evropu](#) oznámila cíl do roku 2050 dosáhnout klimatické neutrality. Cíl snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s úrovní z roku 1990 a cíl dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality byly následně kodifikovány v červnu roku 2021 v [Evropském právním rámci pro klima](#). Za účelem realizace Zelené dohody pro Evropu představila Komise v červenci roku 2021 sérii návrhů v rámci balíčku „Fit for 55“.

Ústředními body balíčku Fit for 55 jsou rozšíření a posílení systému EU ETS, navržení uhlíkového cla, zdanění leteckého paliva, navýšení cílů pro podíl obnovitelných zdrojů energie a pro energetickou účinnost, nová pravidla pro emise z osobních automobilů a dodávek či zřízení sociálního klimatického fondu. Níže uvedené návrhy tyto dříve zveřejněné návrhy doplňují.

Problematika **energetické náročnosti budov** je v současnosti upravena [směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov](#), která byla následně v roce 2018 změněna [směrnicí](#)¹ a [nařízením](#).² Nyní předložený návrh směrnice o energetické náročnosti budov by měl aktuálně platnou úpravu zcela nahradit. Návrh je dle Komise důležitý, protože na budovy připadá 40 % spotřebované energie a 36 % přímých a nepřímých emisí skleníkových plynů souvisejících s energií. **Vytápění, chlazení a příprava teplé vody představují v EU 80 % energie, kterou domácnosti spotřebovávají.** Dle Komise je proto třeba renovovat budovy v EU, aby byly energeticky účinnější a méně závislé na fosilních palivech. Návrh revize směrnice o energetické náročnosti budov navazuje na strategii Komise z října roku 2020 [Renovační vlna pro Evropu](#). Cílem této strategie je mimo jiné do roku 2030 alespoň zdvojnásobit roční míru renovací budov.

Návrh nařízení o snižování emisí metanu vychází ze [sdělení Komise o strategii EU ke snížení emisí metanu](#), které bylo vydáno v říjnu roku 2020. Dle tohoto sdělení pochází v EU 53 % antropogenních emisí metanu ze zemědělství, 26 % z odpadů a 19 % právě z energetiky. Metan, který je hlavní složkou zemního plynu, je po oxidu uhličitým druhým nejvýznamnějším skleníkovým plynem z pohledu celkového působení na změnu klimatu a zapříčiňuje přibližně třetinu současného oteplování klimatu. Snížení emisí se řeší také na celosvětové úrovni. Ke snížení emisí metanu se v rámci [Global Methane Pledge](#) přihlásilo na Konferenci OSN o změně klimatu (COP26) v listopadu 2021 přes 100 států, konkrétně se přihlásily k cíli snížit do roku 2030 úniky metanu do atmosféry o 30 % oproti roku 2020.

Navrhované **nařízení o vnitřním trhu s plyny** by mělo nahradit stávající [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(ES\) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám](#). **Směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny** by měla [směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem](#). Oba nyní platné předpisy, tedy nařízení a směrnice, byly v minulosti několikrát novelizovány, proto bylo přistoupeno k jejich přepracování. Tento balíček opatření pro trhy s vodíkem a dekarbonizovaným plynem by měl dle Komise umožnit, aby se na trhu dekarbonizovala spotřeba plynu. Zároveň jsou předkládána politická opatření nezbytná k tomu, aby se mohl podporovat vznik optimální a specializované infrastruktury, jakož i účinných trhů. Za **obnovitelné plyny** je možné označit plyny vyráběné z biomasy (včetně biometanu) a vodík vyrobený z obnovitelných zdrojů. Za

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady.

nízkouhlíkové plyny je možné označit plyny, které produkují během celého svého životního cyklu minimálně o 70 % méně emisí skleníkových plynů než zemní plyn, tedy plyn fosilního původu.³

- **Obsah a dopad:**

- [Návrh směrnice o energetické náročnosti budov](#)

Oproti současné právní úpravě jsou v návrhu směrnice nově přidány některé definice. Jedná se například o definici **budovy s nulovými emisemi** (čl. 2). Dle návrhu směrnice budou muset členské státy vypracovat **vnitrostátní plány renovace budov**, tak aby nejpozději v roce 2050 disponovaly energeticky vysoce účinným fondem budov bez emisí uhlíku (čl. 3).

Čl. 7 návrhu upravuje pravidla pro **nové budovy**. Všechny nové budovy, které budou postaveny od roku 2030, budou muset být stavěny jako budovy s nulovými emisemi. Nové budovy, které užívají nebo vlastní orgány veřejné moci, budou muset být jako nulově emisní budovy stavěny už od roku 2027.

Pravidla jsou upravena i pro **již postavené budovy**. Budovy ve vlastnictví veřejných orgánů a nerezidenční budovy budou muset do roku 2027 dosáhnout alespoň třídy energetické náročnosti F a do roku 2030 třídy E. U obytných budov jsou cíle posunuty o tři roky (alespoň třída F do roku 2030 a třída E do roku 2033).

Dále budou upravena **pravidla pro infrastrukturu pro udržitelnou mobilitu**. Dle čl. 12 je například nově rozšířena povinnost instalace dobíjecích stanic u některých budov, zároveň je také pro některé budovy nově zavedena povinnost instalace kabeláže pro možnou budoucí instalaci dobíjecích stanic pro elektromobily.

V návrhu směrnice je nově uvedeno ustanovení ohledně **výměny údajů** (čl. 14) Členské státy by měly zajistit, aby vlastníci, nájemci a správci budov měli přímý přístup k údajům svých systémů budov.

Nově návrh také podrobněji upravuje **poskytování finančních pobídek** (čl. 15). Členské státy by dle tohoto článku měly zajistit odpovídající financování, podpůrná opatření a další nástroje schopné řešit překážky trhu a stimulovat nezbytné investice do energetických renovací v souladu s vnitrostátním plánem renovace budov a za účelem transformace fondu budov na budovy s nulovými emisemi do roku 2050. Členské státy by měly, mimo jiné, podporovat prostřednictvím vyšší finanční, fiskální, administrativní a technické podpory renovace, které vedou k celkovému snížení spotřeby primární energie alespoň o 30 %. Finanční pobídky na instalaci kotlů na fosilní paliva nebudou moci být členskými státy poskytovány po 1. lednu 2027.

Následně se návrh směrnice věnuje **certifikátům (průkazům) energetické náročnosti budov** (čl. 16-18). Nově bude podoba certifikátů v rámci EU harmonizována.

Do konce roku 2025 musí členské státy vydávat certifikáty energetické náročnosti v souladu se vzorem stanoveným v příloze V návrhu směrnice. Dle tohoto vzoru bude certifikát uvádět třídu energetické náročnosti budovy na uzavřené stupnici používající písmena od A do G. Písmeno A bude odpovídat budovám s nulovými emisemi a písmeno G bude odpovídat 15 % energeticky nejnáročnějších budov ve vnitrostátním fondu budov v době zavedení stupnice. Členské státy budou muset zajistit, aby u zbývajících tříd energetické náročnosti (B až F) byly ukazatele energetické náročnosti pro jednotlivé třídy rovnoměrně rozděleny do pásem. U budov s třídou energetické náročnosti D-G je nově platnost certifikátu pouze pět let, u ostatních tříd zůstává platnost deset let, stejně jako u stávající úpravy.

³ Viz také tisková zpráva Komise: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/QANDA_21_6685.

Dojde k rozšíření budov, u kterých se certifikát vydává, nově budou certifikát muset mít například i budovy procházející větší renovací (čl. 17). Každý členský stát bude také dle návrhu muset zřídit vnitrostátní databázi energetické náročnosti budov (čl. 19).

U povinnosti přijmout opatření zajišťující **informování vlastníků a nájemců budov** (čl. 26) je nově výslovně zdůrazněno poskytování individualizovaných informací zranitelným domácnostem.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Konkrétní dopady na státní rozpočet nelze určit, lze očekávat významné náklady v souvislosti s poskytováním finančních pobídek na podporu renovací. Z hlediska dopadu na právní řád lze očekávat změny zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon a dalších souvisejících předpisů.

Návrh nařízení o snižování emisí metanu

Návrh tohoto nařízení se vztahuje na:

- průzkum a těžbu ropy a fosilního plynu, sběr a zpracování fosilního plynu;
- terminály pro přepravu, distribuci, podzemní skladování a zkapalněný plyn (LNG) provozované s fosilním a/nebo obnovitelným (bio- nebo syntetickým) metanem;
- aktivní hlubinné a povrchové uhelné doly, uzavřené a opuštěné hlubinné uhelné doly.

Členské státy by měly dle návrhu určit alespoň jeden **příslušný orgán**, který bude dohlížet na dodržování povinností stanovených v tomto nařízení, přičemž nařízení opravňuje Komisi k vytvoření veřejné sítě těchto orgánů s cílem podpořit úzkou spolupráci a výměnu informací mezi jednotlivými úřady. Hlavním mechanismem samotné **pravidelné kontroly** by měly být inspekce zahrnující kontrolu dokumentace a záznamů, měření emisí a kontrol na místě. Proti porušení tohoto nařízení by měly být právnické nebo fyzické osoby oprávněny podat příslušným orgánům řádně odůvodněné stížnosti (čl. 6 a 7). Dále návrh nařízení vymezuje činnost ověřovatelů, kteří posuzují shodu zpráv o emisích, které jim provozovatelé předkládají v souladu s tímto nařízením. Ověřovatelé by měli být nezávislí a akreditovaní vnitrostátním akreditačním orgánem (čl. 8-9).

Návrh nařízení se postupně věnuje nejprve emisím metanu v odvětvích ropy a zemního plynu, dále emisím metanu v uhelném průmyslu a nakonec emisím metanu vznikajícím mimo Unii.

Za účelem snižování **emisí metanu v odvětvích ropy a zemního plynu** je zavedena povinnost sledování a vykazování emisí metanu a zakotvena obecná povinnost zmírňování emisí; provozovatelé mají také povinnost zjišťovat a opravovat netěsnosti (čl. 11-14). Rutinní spalování je zakázáno, jiné spalování a odvětrávání je zakázáno s výjimkou vymezených případů, které musí být vykazovány (čl. 15-17).

V případě **emisí metanu v uhelném průmyslu** jsou nejprve v návrhu upravena pravidla pro aktivní uhelné doly (ať už povrchové, nebo hlubinné), další povinnosti jsou pak dodány pro aktivní hlubinné doly a pro uzavřené a opuštěné hlubinné doly.

Provozovatelům všech **aktivních dolů** je uložena povinnost vykazování a sledování emisí metanu. (čl. 19-20). U **aktivních hlubinných dolů** jsou uvedena další zmírňující opatření – jedná se o zákaz odvětrávání a spalování metanu v určených případech. Je zakotvena také povinnost vykazování určitých případů odvětrávání a spalování (čl. 21-23).

U **uzavřených a opuštěných hlubinných uhelných dolů** návrh nařízení ukládá členským státům povinnost vypracování soupisu uzavřených a opuštěných uhelných zařízení, ve kterých zároveň ukládá povinnost instalovat zařízení na měření emisí metanu. Členské státy jsou dále povinny vypracovat

vlastní plán zmírňování emisí s přihlédnutím k daným omezením a k technické proveditelnosti u těchto typů dolů (čl. 24-26).

U **emisí metanu vznikajících mimo Unii** nařízení zavádí informační povinnosti dovozců fosilních paliv (čl. 27). Komise by měla také zřídit databázi, která bude shromažďovat informace poskytnuté na základě tohoto nařízení (čl. 28). Komise by měla také zřídit nástroj pro celosvětové monitorování producentů metanu (čl. 29).

Členské státy by dle návrhu nařízení měly také zajistit, aby za porušení tohoto nařízení byly ukládány účinné, přiměřené a odrazující sankce, které mohou zahrnovat pokuty a penále (čl. 30).

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

U nařízení o snižování emisí metanu lze očekávat dopad na státní rozpočet, konkrétní výši nicméně není možné přesně určit. Lze očekávat dopad na právní řád, konkrétně například na zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon nebo na zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

Návrh nařízení o vnitřním trhu s plyny

V úvodu jsou stanoveny cíle návrhu nařízení o vnitřním trhu s plyny. Základním cílem návrhu nařízení je stanovení nediskriminačních pravidel pro podmínky přístupu k plynárenským a vodíkovým soustavám, usnadnění vytvoření velkoobchodního trhu s vysokou úrovní bezpečnosti dodávek plynů a stanovení mechanismů pro harmonizaci pravidel pro přístup k síti v rámci přeshraničního obchodu s plyny (čl. 1). Oproti současné právní úpravě⁴ jsou cíle rozšířeny tak, aby zahrnovaly i vodíkovou soustavu.

Následně jsou v návrhu nařízení stanovena **obecná pravidla pro soustavy zemního plynu a vodíkové soustavy**. Nejprve jsou upraveny obecné zásady, dále je zde mimo jiné zakotven požadavek na oddělení regulačních bází aktiv, což znamená, že pokud provozovatel poskytuje regulované služby v oblasti plynu, vodíku a/nebo elektřiny, musí splnit požadavek na oddělení účetnictví (čl. 3-4). Dále jsou zde upravena pravidla pro přístup třetích stran, nově je přidán čl. 6, který se věnuje **přístupu třetích stran, pokud jde o provozovatele vodíkové soustavy**. Provozovatelé vodíkových sítí by měli zajistit nediskriminační nabídku služeb všem uživatelům sítě, je zde určena maximální délka smluv o kapacitě (15 let, resp. 20 let pro infrastrukturu dokončenou po vstupu směrnice v platnost), za přístup k vodíkovým sítím v propojovacích bodech mezi členskými státy by se neměly účtovat žádné sazby.

Následně se návrh věnuje **přístupu k síti**. Ustanovení o sazbách za přístup k sítím z velké části odpovídá stávající právní úpravě (čl. 15). Nově jsou zde upraveny významné slevy ze sazeb na plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny (čl. 16).

Dále se návrh věnuje **provozu přepravních soustav, skladovacích zařízení, zařízení LNG a vodíkových terminálů**. Pro provozovatele přepravních soustav je zde stanovena například povinnost zajistit pevnou kapacitu pro přístup zařízení pro výrobu plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů připojených k jejich síti. Dále je pro provozovatele přepravních soustav zakotvena povinnost spolupracovat, aby se zabránilo omezením přeshraničních toků v důsledku rozdílů v kvalitě plynu v propojovacích bodech mezi členskými státy Unie. Dále je stanoveno, že provozovatelé přepravních soustav budou od 1. října 2025 přijímat na propojovacích bodech mezi členskými státy plyn s

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005

objemovým obsahem vodíku do 5 % (čl. 18-20). Následně je v této části upraveno například fungování Evropské sítě provozovatelů plynárenských přepravních soustav (čl. 21-29).

V další části návrhu nařízení jsou upravena pravidla pro **provoz distribuční soustavy**. Provozovatelé distribučních soustav budou muset zajistit pevnou kapacitu pro přístup zařízení pro výrobu plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů připojených k jejich síti. Dále jsou zde uvedena ustanovení o spolupráci mezi provozovateli distribučních soustav a provozovateli přepravních soustav a požadavky na transparentnost. Následně je stanoveno, že provozovatelé distribučních soustav provozující soustavu zemního plynu mají na úrovni Unie spolupracovat prostřednictvím Evropského subjektu pro provozovatele distribučních soustav zřízeného v souladu [nařízením](#) o vnitřním trhu s elektřinou (čl. 33-38).⁵

Dále jsou v návrhu upravena **pravidla pro vodíkové sítě**. Řeší se zde přeshraniční koordinace, pokud jde o kvalitu vodíku. Rovněž je upraveno fungování Evropské sítě provozovatelů vodíkových sítí a její úkoly. Následně je upraven desetiletý plán rozvoje vodíkové sítě, sledování prováděné agenturou ACER (Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů) nebo požadavky na transparentnost, pokud jde o provozovatele vodíkových sítí (čl. 39-51).

Následně se návrh nařízení zabývá **kodexy sítě**. Návrh upravuje pravidla pro přijímání kodexů sítě a rámcových pokynů, zavedení kodexů sítě, změnu kodexů sítě, rámcové pokyny, poskytování informací a důvěrnost údajů a sankce (čl. 52-59). V rámci těchto ustanovení je Komise zmocněna přijímat prováděcí akty nebo akty v přenesené pravomoci ve vymezených oblastech.

V závěrečné části jsou mimo jiné zakotvena pravidla pro možné vyjmutí významných vodíkových a plynárenských infrastruktur z působnosti nařízení (čl. 60). Součástí návrhu je v článku 67 také návrh na změnu [nařízení o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu](#)⁶

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Nepředpokládá se významnější dopad na státní rozpočet. Z hlediska dopadu na právní řád lze očekávat nutnost změny zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon a souvisejících předpisů.

Návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem

V úvodu jsou stanoveny cíle návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem - vytvoření pravidel pro přepravu, distribuci, dodávky a skladování plynů prostřednictvím soustavy zemního plynu a nově také pravidel pro přepravu, dodávky a skladování vodíku pomocí vodíkové soustavy.

Dále jsou v návrhu stanovena **obecná pravidla organizace trhu**. Cílem by mělo být vytvoření konkurenčního, na spotřebitele zaměřeného, pružného a nediskriminačního trhu s plynem (čl. 3). Návrh také obsahuje pravidla pro tržní ceny za dodávky plynu. Dodavatelé mohou volně stanovit cenu, za niž dodávají plyn zákazníkům, členské státy musí nicméně přijmout vhodná opatření k zajištění účinné hospodářské soutěže mezi dodavateli (čl. 4). Jsou zde stanovena také pravidla certifikace obnovitelných a nízkouhlíkových paliv (čl. 8). Cílem certifikace je zajistit, aby úspory emisí skleníkových plynů dosažené používáním nízkouhlíkových paliv a nízkouhlíkového vodíku dosahovaly alespoň 70 %.

Následně se návrh věnuje **posílení postavení spotřebitelů**. Je zde stanoven soubor práv spotřebitelů - základní smluvní práva, právo na změnu dodavatele a pravidla pro poplatky související s touto změnou, dále také pravidla týkající se srovnávacích nástrojů, aktivních zákazníků a občanských energetických

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2011

společenství (čl. 10-14). Návrh obsahuje také ustanovení o vyúčtování, inteligentním a běžném měření a správě údajů (čl. 15-21).

Poté návrh upravuje **přístup třetích osob k infrastruktuře**. Nejprve je upraven přístup k infrastruktuře zemního plynu – nově je stanoveno, že členské státy mají umožnit přístup na trh a k infrastruktuře pro plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny (čl. 26). Dále se nově uvádí, že nemohou být uzavřeny žádné dlouhodobé smlouvy o dodávkách fosilního plynu bez omezování emisí, jejichž doba platnosti by překračovala konec roku 2049 (čl. 27).

Nově je zakotven **přístup třetích stran k vodíkové infrastruktuře**. Pravidla se liší pro období před rokem 2030 - členské státy by mohly na přechodnou dobu do konce roku 2030 používat i sjednaný přístup k vodíkovým sítím, následně bude muset být přístup regulovaný (čl. 31).

Následně jsou zde upravena pravidla **pro odepření přístupu** nebo připojení k plynárenské nebo vodíkové soustavě (čl. 34). Přístup k soustavě pro plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny může být odepřen pouze v omezeném množství případů.

V další části se návrh věnuje pravidlům vztahujícím se na **provozovatele přepravních soustav, skladovacích zařízení a soustav zemního plynu**. Oproti stávající úpravě je nově doplněna například povinnost provozovatelů přepravních soustav spolupracovat s provozovateli distribučních soustav s cílem zajistit účinnou účast účastníků trhu připojených k síti na trhu (čl. 35). Dále je například navrhováno, že provozovatel přepravní soustavy bude muset zavést a zveřejnit transparentní a účinné postupy pro nediskriminační připojení nových zařízení na výrobu (těžbu) plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů (čl. 37).

Z hlediska provozu **distribuční soustavy zemního plynu** návrh z velké části přebírá stávající právní úpravu. Nově je zakotvena například povinnost pro distribuční soustavy zveřejňovat transparentní a účinné postupy nediskriminačního připojení nových zařízení na výrobu (těžbu) plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů (čl. 41).

Nově jsou upravena pravidla týkající se **provozování vodíkové infrastruktury**. Jsou zde stanoveny zejména úkoly provozovatelů vodíkových sítí a provozovatelů skladovacích zařízení a terminálů, dále jsou zde vymezena ustanovení o stávajících vodíkových sítích, o zeměpisně vymezených vodíkových sítích, o propojovacích vedeních se třetími zeměmi a o důvěrnosti z hlediska provozovatelů (čl. 46-50).

Dále se návrh zabývá **integrovaným plánováním sítí**. Z hlediska provozovatelů přepravních sítí je nově upravena například povinnost předkládat desetiletý plán rozvoje sítě založený na nabídce a poptávce každé dva roky - namísto každého roku (čl. 51). Nově jsou zakotvena pravidla pro podávání zpráv o vývoji vodíkových sítí (čl. 52) a pravidla pro financování přeshraniční vodíkové infrastruktury (čl. 53).

Posléze se návrh věnuje **oddělení provozovatelů přepravních soustav**. Části týkající se oddělení vlastnictví, nezávislých provozovatelů soustav a nezávislých provozovatelů přepravní soustavy (čl. 54-61) a také certifikace a oddělení účetnictví (čl. 65-69) až na úpravy, spojené zejména s rozšířením na oblast vodíku, korespondují se stávající úpravou. Nově je upravena část věnující se **oddělení provozovatelů vodíkových sítí**. Mimo jiné se v návrhu uvádí, že je-li provozovatel vodíkové sítě součástí podniku působícího v oblasti přepravy nebo distribuce zemního plynu nebo elektřiny, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o jeho právní formu (čl. 63).

Dále se návrh věnuje regulačním orgánům. Oproti stávající úpravě jsou mimo jiné rozšířeny povinnosti a pravomoci regulačních orgánů (čl. 72).

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Nepředpokládá se významnější dopad na státní rozpočet. Z hlediska dopadu na právní řád lze očekávat nutnost změny zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon a souvisejících předpisů.

- ***Stanovisko vlády ČR:***

Vláda **návrh směrnice o energetické náročnosti budov** považuje za důležitou součást legislativního balíčku Fit for 55, nicméně upozorňuje, že se jedná už o druhou revizi v relativně krátkém časovém úseku. Vláda proto ve svém stanovisku zdůrazňuje nutnost zachování nákladové efektivity a technické a praktické proveditelnosti navrhovaných opatření, přičemž považuje splnění některých opatření v nastoleném horizontu za nerealistické. Například u čl. 7, který upravuje standardy pro nové budovy, vláda upozorňuje, že stavebně-energetický sektor nedokáže reagovat na změny okamžitě a změna přístupu u výstavby budov potřebuje delší lhůtu než ve směrnici navrhovaných 5 let. Vláda nesouhlasí například také se zákazem poskytování finanční podpory pro instalaci kotlů na fosilní paliva od roku 2027.

K **návruhu nařízení o snižování emisí metanu** se vláda vyjádřila tak, že obecně vítá snahy o snižování emisí skleníkových plynů a postupnou dekarbonizaci energetického sektoru, k některým ustanovením má ovšem výhrady. Vláda například poukazuje na to, že provozovatelům by měl být umožněn dostatečný čas na přípravu a realizaci všech souvisejících opatření podle tohoto nařízení. Za nepřiměřenou považuje dále vláda například navrženou jednotnou tříměsíční frekvenci kontrol úniků metanu v ropném a plynárenském sektoru. V některých případech vláda považuje za nutné jasněji vymezit definice.

Návrh nařízení o vnitřním trhu s plyny vláda obecně akceptuje, má ale zásadní výhrady k některým ustanovením, respektive změnám, které nařízení ve velkém rozsahu přináší. Vláda například nepovažuje za vhodná některá ustanovení týkající se přístupu třetích stran, pokud jde o provozovatele vodíkové soustavy. Vláda také nesouhlasí s některými parametry nastavení slev ze sazeb na plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny. Vláda má rovněž výhrady k vytvoření Evropské sítě provozovatelů vodíkových sítí. V rámci navrhované úpravy pro kodexy sítě má vláda mimo jiné výhrady k rozšiřování pravomocí Komise k přijímání aktů v přenesené působnosti. Vláda má výhrady také k navrhovaným změnám v nařízení o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu.

Návrh směrnice o pravidlech pro vnitřní trh s plyny vláda obecně akceptuje, má ale zásadní výhrady k některým ustanovením, respektive změnám, které by návrh směrnice přinesl. Vláda považuje za neopodstatněné uplatňování rozdílných a příliš restriktivních požadavků na soustavu pro zemní plyn a vodíkovou soustavu. Vláda má výhrady například k čl. 62 a 63 upravujícím oddělení provozovatelů vodíkových sítí. Dále má vláda připomínky například k nastavení k pravidel pro financování vodíkové infrastruktury.

- ***Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:***

Všechny návrhy jsou momentálně projednávány v přípravných orgánech Rady. V Evropském parlamentu je k projednání [návrhu směrnice o energetické náročnosti budov](#) příslušný Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, k vypracování stanoviska jsou pověřeny Výbor pro životní prostředí veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Rozpočtový výbor, Výbor pro dopravu a cestovní ruch a Výbor pro právní záležitosti. K projednání [návrhu nařízení o snižování emisí metanu](#) je příslušný Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, pověřeny k vypracování stanoviska jsou Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova a Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku.

K projednání [návrhu nařízení o vnitřním trhu s plyny](#) je příslušný Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, vypracovávat stanoviska budou Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova a Výbor pro právní záležitosti. K projednání [návrhu směrnice o pravidlech pro vnitřní trh s plyny](#) je příslušný Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, stanovisko bude vypracovávat Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů, Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova, Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a Výbor pro právní záležitosti.

Zpracovala Mgr. Tereza Gajdová, odborná konzultantka Parlamentního institutu Kanceláře PS PČR.